

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vetustas, Sanctimonia, Potentia atque Majestas,
Celsissimae Augustissimaeque, Serenissimorum Ducum
Brunsvicensium Ac Lyneburgensium Domus**

Mader, Joachim Johann

Helmeftadii, 1661

III. Eorundem Impp. vitae, auctore Johanne Cravvs, Canonico Argentinensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10983

III.
IMPERATORVM
EX CELSISSIMA SERENIS-
SIMORUM DUCUM BRUNSWI-
CENSIVM DOMO ORIVNDO-
RVM VITÆ,

AUCTORE

IOHANNE CRAW S Cano-
nico Argentinensi.

IMPERATORVM,
EX CELSISSIMA SERENISSIMORVM
DVCVM BRVNSVICENSIVM DOMO
ORIVNDORVM VITÆ.

AVCTORE

JOHANNE CRAWVS Canonico Argentinensi.

HENRICVS primus de Brunswit filius *Otonis* Ducis Saxonie anno Domini 920. regnavit annos XVIII. Iste *Henricus* fuit filius sororis ultimi regis de genere Karolorum, & senex princeps, & Dux *Saxonia, Norica, Bavaria, Austria, Karinthia & Stiria.* Unde cum principes elegissent eum in Imperatorem, venientes reperierunt ipsum aves cum retibus capientem. Qui oblatum sibi imperium renuit acceptare, dicens: *Sufficiunt mihi ampla bona mea.* Et dum persuasionibus principum non præberet assensum, juravit quod corona Imperialis nunquam capiti suo superponeretur: unde principes ipsum ad curiam citantes, per tres annos sustinuit excommunicationem. Tandem sub forma juris absolutus, dum allegaret juramentum quod fecit, tulit Papa sententiam diffinitivam, quod susciperet imperium gubernandum, utq; corona imperialis capiti suo non imponeretur, sed tantum baculus ante eum porteretur. Iste *Henricus* ex eventu cognominatus *Auceps*, ex eo, quod in aucupio invenerunt eum Electores. Ipse quoque in Saxonia exercitum Ungarorum totaliter delevit, & duos reges convertens Christianos fecit, scilicet Normannorum vel Norvegiarum, & Aboritarum sive Succiorum.

OTTO

OTTO primus, vocatus *Magnus* anno Domini 938. regnavit annis xxxv. filius *Henrici* supradicti. Iste opposuit se rex *Francorum*, volens sibi imperium usurpare, quasi ad sedevolutum ex paterna successione; quia de genere fuit Carolorum & linea transversali, & masculino sexu: Otto vero de eadem stirpe, sed feminino sexu. Civitas itaque *Argentinesis* contra Ottonem adhæsit regi Francorum, & plures Germani Principes & Barones ab eo dispendiati. Sed strenuus *Otto Cæsar Argentinam* potenter obsedit, quam quotidie rex Franciæ eripere promisit, sed Ottoni resistere non valens, Argentinis auxilio non venit. Otto igitur Argentinam destruens, muros in quatuor partibus dividens, deridens vocavit civitatem alio nomine *Strasburg*/quæ prius vocabatur *Silberthal*. Post hæc obsedit castrum *Eberstain* situm ante Nigram silvam, per duos annos & dimidium. Tandem reconciliati sunt, & Dominus *Eberstainii* in uxorem duxit filiam Ottonis. Hic Otto statuit, ut semper in curia Cæsaris esset studiū juris civilis, atq; filii nobilium adscriberentur ad curiam Imperatoris, ut leges studerent. Contigit autem, ut Imperator in die Paschæ principibus Romæ congregatis convivium solenne præparasset, & dum secundū consuetudinem Cæsaris mensa tota bono ferculo ornaretur, tunc Princeps adveniens omne alimentum super mensam positum tollere jussit & pauperibus largiri, & post mensa Imperatore sedente denuo præparabatur. Et factū est ut filius Ducis Sueviæ tolleret frustum placentæ, quod vulgo dicitur *Fladensüß*: quem dapifer videns percussit cum baculo, quem manu portabat super caput, quod sanguis de vulnere fluxit. Quod cernens *Henricus de Kempten* miles strenuus, cujus regimini commissus erat adolescens, occidit continuo dapiferum. At Imperator adveniens, antequam sederet ad mensam, vehementer iratus, jussit occidi *Henricum*

L

guber-

gubernatorem pueri. Ille vero rogavit dilationem propter diei festi solemnitatem, sed Cæsar noluit, timens juramentū violare. Videns *Henricus* quod Cæsar nollet eum exaudire, apprehendit Cæsarem cum barba, dejecit eum ad terram, & barba fortiter evulsa, cœpit eum fortiter strangulare. Quem rex affecurans, cum vix esset liberatus ab eo, se culpabilem reddidit, eo quod festum inhonorasset: & Henrici audaciam laudavit, libere eum abire permisit, ita quod faciem ejus non videret, & tamen in curia manens adolescentis sibi commissi curam gereret. Contigit autem post hoc, ut *Berngarius* quartus Italiam premeret, quem Otto potenter obsedit in quadam civitate sibi adhærente. Et dum per totam æstatem obsidione locum vallasset, illi una vice de civitate turmatim exeuntes cum vexillis, irruere volentes in exercitum Cæsaris. Quos *Henricus* prædictus in dolio balneans, qui proximior civitati tentorium suum fixerat, primus omnium ut vidit, de balneo nudus exilivit, & apprehensa lancea cum scuto, id est *Schilt* / clamare cœpit, *hie Römisch Reich*; & nudus viam hostibus præclufit, donec exercitus Cæsaris se ad resistendum præparavit. Admirans itaq; Imperator dixit: *quisnam est, qui nudus ita viriliter egit?* Et cum comperisset, jussit eum vocari, & deosculans exaltavit ipsum, & magnum Dominum fecit. Anno regni Ottonis primo Ungari Alamaniam, Gallias & Burgundiam vastantes per Italiam reversi sunt in Pannoniam. Anno *xix*. Ungari totam Bavariam vastantes apud *Augustam* ab *Ottone* victi sunt *iv. Idus Augusti*, sicut *S. Udalricus* prophetavit; in quo conflictu *Chunradus* Dux Sueviæ, & *Diepoldus* frater *S. Udalrici* occisi sunt. Rex vero Ungariæ & Bulgariæ & alii Principes suspensi sunt *Ratisbonæ* in patibulis anno Domini *445*. Anno Ottonis *xxvi*. Otto Imperator efficitur & ex tunc usq; nunc soli Teutonici imperium tenue.

renuerunt. A tempore enim Ludovici III. quem Berengarius captum excœcaverat, quatuor Berengarii & unus Lotharius regnaverunt. Cum autem Berengarius quartus Italiam premeret, Otto in auxilium vocatus cepit eum & in Bavariam in auxilium relegavit usq; ad obitum. Adelhaidem Lotharij relictam, quam Berengarius iniquus in vinculis tenerat, duxit Otto in uxorem, de qua genuit filium regem, & nominis successorem. Ista Adelhaidis fundavit cœnobium in *solfè* Ordinis S. Benedicti, in diœcesi Argentinensi & ibi sepulta & canonizata. Anno regni sui xxxviii. Imperii vero xix. Otto Magnus obiit sepultus in *Maidburg* ad S. Mauritium. Qualiter aliquoties Romam venerit, & quam potenter Papas deposuerit, require de Pontificibus pro tunc.

OTTO II. anno Domini 973 regnavit annis ix. Hic pro eo, quod Italici sæpe pacem violaverant, Romam quasi pacificus venit & ad gradus Ecclesiæ S. Petri magnatibus, Cardinalibus & cunctis proceribus convivium magnum fecit, quos epulantes cinxit armatis, & de violata pace Cancellarius querimoniã movens nomine Cæsaris, & reos in litera recitatos omnes in mensa occidit, alios vero gaudentes epulari fecit atq; præcepit: Qui omnes timore suspensi lætitiã simulabant. Et ob hoc cognominatus est *Sanguinarius*. Hic contra Agarenos & Wandalos cum Romanis, Teutonicis, Gallicis, & Longobardis in Calabriam procedens, Romanis & Beneventanis terga vertentibus, totum suum exercitum pene amisit, & solus in navi à Græcis sub forma militis est receptus. Quibus Græce loquentibus, quod eum vellent in Constantinopolin ducere, dissimulavit se intelligere. Et invocans S. Petrum, finxit se thesaurum effodere velle, Nautis ergo ad eum littus tendentibus, venit quidam Episcopus cum multis armatis, & Ottonem liberans nautas occidit. Lætus igitur ad imperium rediens, sed paulo post Romæ languens obiit, & ibidem sepultus.

OTTO filius Ottonis prædicti anno Domini 982. regnavit annos XIX. Hic cognominatur mirabilia mundi, & quia liberos non habuit, constitutionem perpetue duraturam dedit, ut Principes septem eligant Imperatorem Germaniæ in oppido *Frankfurt* secundum Mogum fluvium, quem in sua conscientia magis idoneum judicaverint ad regendum rempublicam quemcumque voluerint, qui à Papa consecrari debet in Imperatorem Romanorum. Sunt autem Principes septem quibus electio competit ratione juris & ratione approbatæ consuetudinis, ipsis, inquam, & successoribus eorundem: *Tres* sacri Imperii *Archicancellarij*, quorum in eligendo primam vocem habet *Maguntinus*, secundam *Treverenſis*, tertiam *Coloniensis*. Quatuor autem Principes Electores laici hoc ordine eligunt. Est enim primus *Palatinus Rheni*; post hunc *Dux Saxonie*, post *Marchio Brandeburgensis*, ultimo *Rex Bohemie*, qui fuit *Dux*, quando electio facienda fuit instituta. Horum septem Electorum ministeria his versibus declarantur.

*Hi Maguntinus, Treverenſis, Coloniensis,
Quilibet imperij sit Cancellarius Archi,
Inde Palatinus Dapifer, Dux portitor ensis,
Marchio præpositus Camera, Pincerna Bohemus,
Hi faciunt regem, servant hoc ordine legem.
Atq; creant Dominum cunctis per secula summum.*

Obiit autem Otto x. Kal. Febr. cujus intestina in Augustam posita sunt, corpus autem ipsius Aquisgrani sepultum est, ubi ipse ossa S. Karoli invenit.

HENRICUS II. cognomento *Claudus & Sanctus* anno Domini 1001. regnavit annos XXIII. Hic Dux Bavarie fuit & cogentibus principibus duxit S. *Kunegundem*, filiam Palatini Rheni, Virgines tamen ambo permanserunt, & ambo san-

bo sancti in vita, & post mortem magnis & multis miraculis
 coruscabant. Hujus pater fuit *Berzilo* Dux Bavariae, & frater
 suus *Brinio* Episcopus Augustensis; duas habens sorores, qua-
 rum utraq; *Gysela* vocabatur, de quibus senior nupsit Duci
 Sueviae; juniorem vero Gyselam Stephano regi Hungariae
 dans in uxorem ipsum & gentem ejus convertit ad fidem. Eo
 tempore S. Adelbertus Bragensis Episcopus regem Ungariae
 Stephanum praedictum, priusquam Gyselam duceret, bap-
 tizavit: & post haec a paganis septies in confessione immutabi-
 lis, inter crudelia supplicia fidelis permanens, ultimo capite
 truncatus ab aquila triduo custoditus est. Fuit illis tempori-
 bus in Maguntia Archiepiscopus nomine *Willichinus*, totus
 Pontifex humilis, cujus pater rusticus currus & bigas facere
 solebat. Hic igitur Episcopus ad parietes sui oratorii rotas
 suspendit, & juxta rotas causam humilitatis sic scripsit: *Wil-
 ligk, Williking, gedencf wan du kommen seyff.* Clavem hu-
 jus camerae sui oratorii solus Episcopus semper servabat, ut
 nulli pateret ingressus; unde omnes thesaurum ibi positum
 esse putabant, quem tali diligentia celabat. Donec Impe-
 rator Henricus semel ingressus fuit, & intromissus vidit rotas
 & scripturam. Unde ob hoc exordium sumsit, quod in vexillo
 Archiepiscopi Maguntini duae rotae aratri sunt depictae. Hen-
 ricus Imperator Dei cultor, anno regni sui sexto fundavit
 Episcopatum Babenbergensem, ubi primum Episcopum fe-
 cit Eberhardum: dein sanctum Ottonem. Dotavit autem di-
 ctum Episcopatum pure de suo patrimonio. Anno XIII. Ro-
 mae Imperator constitutus, disposuit Bohemiam & Sclavorum
 magnam partem qui adhuc pagani erant, expugnare. Cum
 autem exercitum suum perceptione Dominici corporis &
 sanguinis munivisset, veniens ad locum certaminis, vidit
 corporeis oculis hos sanctos, Laurentium, Gregorium & A-

Adrianum præcedere suum exercitum, cum crucis Christi vexillo, & angelum Dei percutientem cœcitate adversarios. Sicq; absq; sanguinis effusione hostes territi sunt, & pacati, colla jugæ fidei submittent. Ita totam Apuliam, Pannoniam, Vngariam, Romanis subjecit. Cœpit autem infirmitate calculi graviter laborare; cui pernoctanti in monte Casino coram altari S. Benedicti, multum dolenti sanctus apprensens calculum ferro excidit, eumq; in manu Imperatoris posuit, & locum sanavit. Calculus ille adhuc suspensus est coram altari in memoriam tanti miraculi. Contigit semel, ut in Ecclesia S. Mariæ Majoris Romæ, (ut sibi moris fuit semper prima nocte in Ecclesia manere solitarius, quocunq; deveniret) perseveraret. Et ecce, Christus pontificalibus indutus processit missam celebraturus; quem sequebatur Levita Laurentius, & loco subdiaconi Vincentius. Hos virgo Dei genitrix cum multitudine virginum & angelorum; deinde Johannes Baptista cum Patriarchis & Prophetis, & post hos Petrus & Johannes cum cæteris Apostolis & Evangelistis. Stephanus cum martyribus; Martinus cum confessoribus. Duobus igitur angelis incipientibus introitum: *Suscipimus Deus misericordiam tuam*: omnes extenderunt digitos ad Christum. Sed dum cantaretur finis illius, scilicet: *Iustitia plena est dextera tua*; Christus, beata Virgo, & omnes Angeli & Sancti, verterunt se ad Henricum in angulo Ecclesiæ devote auscultantem, digitos extendentes in eum. Peracto vero officio usq; post Evangelium cum indicibili jubilatione, angelus accepto libro Evangelium præbuit primum ad osculandum Christo, dein B. Virgini, & post omnibus per ordinem. Tunc B. Virgo annuit angelo, ut porrigeretur etiam liber Imperatori ad osculandum, dicens: *Præbe ei osculum pacis, qui sicut placuit, mihi virginitatis perpetua ornamentum servavit*. Porrigente

rigente

rigente ergo angelo Cæsari librum ad osculandum, non ad-
vertit, quia in visione tantæ solemnitatis fuit raptus. Tunc
angelus ipsum in nervo tangens, fecit eum claudum sicut Pa-
triarcham Jacob, dicens: *Hoc tibi sit dilectionis, qua te Deus
diligit propter tuam castitatem & justitiam.* Ex hinc igitur usq;
ad mortem claudicavit, & ob hoc ex eventu vocatur *Henricus
Clausus*. Cum autem Henricus in castro dicto *Grün* decum-
bens carnis debitum exsolveret, jussit ut corpus ejus ad sepe-
liendum in *Babenberg* duceretur.

CHUNRADUS II. primus Dux *Franconia*, dictus *Sal-*
licus, à quo dicitur in legibus *lex Salica*, anno domini 1025.
regnavit annos xxiv. Hic primus Imperatorum sepultus est
in *Spira*, statuens ut omnes Romanorum reges & Cæsares in
ultramontanis partibus morientes sibi debeant sepeliri. Hic
in provinciis pacem servare volens, statuit, *ut quicumq; pacem
infringeret, capite truncaretur.* Cujus edicti violator Comes
Leopoldus, aliis *Dyelpoldus*, de *Calbe*, timens sævitiam *Cæsaris*
fugit in *Nigram silvam*, non longe ab oppido & castro sub *Cal-*
be cum modica familia & uxore juxta quoddam molendinū,
ubi modo constructum est monasterium Ordinis S. Benedicti,
quod vocatur *Krissaw*. Quo dum quodam die causâ venatio-
nis Imperator à familiis suis aberrans ad pernoctandum di-
vertisset, comes clam, ne eum videret, fugit, & comitissam
in puerperio jacentem, Imperator putans eam esserusticam,
& molitoris conjugem. Pueri vero vagiente in cuna, Impe-
rator dormire non valuit, utpote cubans non super plumis,
sed ramos abietum. Et ecce, in ipsa nocte de coelo ad Impera-
torem facta est vox ita dicens: *Scias Chunrade quod hic puer ge-
ner tuus erit & heres.* Qui territus, eo quod homines rusticos
esse putaverat, mane autem ad familiam egressus, duobus ar-
migeris, magis sibi familiaribus, sub juramento sibi præsti-
to præ-

to præcepit, ut puerum occiderent raptum à matre & cor ipsius afferrent. Illi ergo puerum rapientes, cum eis dulciter arderet, abhorrerunt ipsum occidere, & cor leporis quem casu apprehenderunt, Imperatori offerentes, puerum super truncum arboris posuerunt. Hermannus vero Sueviæ Dux ibi transiens puerum vagientem reperit, & ipsum sterili uxori suæ clam attulit, præcipiens ut diligenter puerum illum educatum à se esse genitum simularet. Factus ergo adolescens supra modum à Duce & Ducissa diligebatur. Adveniens igitur Imperator ad Palatium Ducis, scilicet *Xavenspurgt*, adolescentem tam venustum admirans, suis omnino voluit aspectibus semper astare, ipso Duce & Ducissa, prout poterant renitentibus. Sed Imperator timens, ne forte puer esset, quem ipse occidi mandaverat, scripsit de Mediolano per eundem juvenem literas, manu propria Imperatrici Aquisgranii moranti in hunc modum: *In quantum est cara tibi vitatua, mox ut literas istas receperis, puerum hunc necabis.* Qui iter arripens, & in domo Decani Spirensis Ecclesiæ viri literati hospitatus, dormiente fortiter, hospes curiositate ductus sigillo, salvo literas de escario pueri dormientis claviculo aperiens, legit: & scelus abhorrens, ubi scriptum erat, *hunc puerum necabis,* delevit & scripsit, *Filiam meam in uxorem sibi dabis:* quod & factum est. Imperator hoc audiens furore repletus festinus de Mediolano veniens Aquisgranum, post aspera convitia Imperatrici irrogata, ob hoc quod mandatum suum non fuerat executum, veritate comperta, visis literis suis, in quibus sic scriptum erat, prout res gesta erat, stupescens, & uxori placatus, cognito finaliter à Duce Syveviæ & Ducissa amita Cesaris, & ab armigeris, qualiter ab exordio circa pueri negligentiam & educationem res orta fuerat: dixit Imperator: *Video quod Domini ordinationi resistere nemo potest.* Hic Henricus post

post foceri sui obitum imperii gubernacula propter insignia
 probitatis, strenuitatis & virtuositatis suscepit. Claustrum
 Hirsaw in loco nativitatis suæ construxit. Conradus vero
 armiductor, qui per Decanum Ecclesiæ Spirensis de effusione
 innocentis sanguinis fuerat præpeditus per literæ variatio-
 nem, statuit, ut Imperatores decreto in Spira sepeliantur: & basi-
 licam illam vetustam in honorem S. Stephani Papæ & marty-
 ris constructam funditus destruxit & innovavit, à fundamen-
 tis incipiens ædificare Ecclesiam in eodem loco, in honorem
 S. Dei genetricis Mariæ, & secundario in honore S. Stephani
 Papæ & martyris. Quam structuram ipse morte præventus
 non poterat consummare; compleverunt totaliter cum dili-
 gentia sui successores etiam ibidem sepulti.

HENRICUS III. gener Chunradi supradicti, Pius
 cognominatus, anno Domini 1049. regnavit annos xvii. Hic omne histrio-
 rum genus de curia sua abiciens, omnia
 donativa, jocularibus dari consueta, pauperibus elargiri
 mandat. Ungaris & Bohemis nondum plene domitis omni-
 no forti manu superatis, & ad plenum iugo fidei omnibus
 barbaris nationibus subiectis, ad synodum venit Maguntiam,
 ubi debita cunctis dimisit, destructis etiam undiq; discordiis
 omnibus & inimicitis inter nobiles & ignobiles, ubi in regno
 pacem firmat hætenus inauditam. Deinde Agnem Pictavi
 Principis filiã in Ingelnheim, aliis Egelnheim, regalibus nupti-
 is sibi copulavit ubi infinitam jocularium multitudinem si-
 ne cibo ac potu ac muneribus depulit vacuam manentem. Et
 loco illorum misit undiq; cum literis suis magnatibus paupe-
 res, ut amore Dei & sui reverentia singuli darent pauperibus
 munera, quæ in nuptiis dari solebant jocularibus, histrioni-
 bus & vagis. Eo tempore floruit Hermannus Contractus Teu-
 tonicus, nobilissimi Comitis de Bering filius, alias de Haymin-

M

gen.

gen, qui tractatus pulcherrimos, & tractatum *Astrolabij*, multaq; utilia mirifice compilavit; & *Chronicam Novi Testamenti*, ex qua ego ibi valde nobilia quædam introduxi. Item sequentiam: *Ave præclara; O gloriosum lumen; Simon Barjona*, & historiam de *annuntiatione B. Virginis*. Huic B. Virgo cum in cœnobio S. Galli studeret, & esset durissimi ingenii, opinionem dedit sanitatis & mundanæ prosperitatis; aut scientiarum omnium cum plenitudine infusionum, & totius corporis, præterquam linguæ, contractionem. Qui elegit scientiæ perfectionem cum corporis contractione, & continuo repletus fluxio sacrarum scripturarum, & in toto corpore eadem hora contractus est factus. Eo tempore recessit Ecclesia Orientalis ab obedientia Ecclesiæ Romanæ & Græci sibi Papam elegerunt, anno Domini 1048, alii, 1049. & fatentur nos omnes excœcatos esse, eo quod credimus S. Spiritum procedere à filio sicut à patre; quem ipsi tamen à patre, & non à filio procedere credunt; & quia in baptismo & missa non servamus formam Græcorum. Anno imperii sui xvi. Henricus ab omnibus perita venia, & restitutis omnibus, quæ abstulit, & omnibus injuriis relaxatis, filium suum Henricum x. annorum, electione Principum Regem constituit Romanorum, præsentem Papam *Victore*, Spiræ obiit & ibidem sepultus 11. Non. Octobris.

HENRICUS IV. puer decem annorum, anno Domini 1066. regnavit annos XLVIII. cujus mater *Agnes* diu republicam loco filii strenue gubernabat, & cum exercitu copioso vicit Ducem Syveviæ *Fridericum* in Germania contra Imperium se erigentem. Factus ergo xx. annorum *Henricus* se contra Ecclesiam opposuit, & ideo Papa mandavit Principibus Electoribus, ut alium eligerent in Imperatorem, eo quod *Henricus* sententias excommunicationis contra se latis

contē-

contemneret. Qui in *Vorheim* congregati elegerunt in regem Romanorum *Rudolfum* Ducem Saxonie, contra *Henricum* Imperatorem: cui etiam Papa misit coronam auream gemmis ornata in qua scriptus fuerat versus ille:

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rudolfo.

Istum *Rudolfum* *Gregorius VII.* Papa contra *Henricum* nec confessum nec convictum fovit. Ideo *Henricus* Imperator strenuus & imperterritus *Rudolfum* aggressus superavit, & fugavit. Dein curiam in *Brixia* convocavit, ubi *Svuidbertum* Episcopum Ravennensem in Papam eligi procuravit. *Rudolfus* vero anno 1077 rex constitutus à Principibus, confirmatur & coronatur à Papa, de cuius progenie post annos c c, alius rex ejusdem nominis de *Habsburg* electus est. *Henricus* quartus XLVIII. imperii sui obiit in *Leodio*, ibidem primo sepultus. Sed Papa posuit interdictum, quod quamdiu non absolveretur, exhumatus staret, quia in excommunicatione obiit. Unde exhumatus *Spiram* ductus est, & in capella S. Afræ martyris à latere Ecclesiæ majoris sita, sursum positum est corpus ejus in feretro per VII. annos, donec *Henricus V.* filius suus procurat ipsum absolvi; tunc sepultus fuit juxta patrem suum & avum.

HENRICUS V. Henrici prædicti filius, anno Domini 1114. regnavit annos xiv. Hic dolose Papæ contra patrem suum confœderatus, imperium patre captivato adeptus est; & oppidum *Nurnberg* obsedit & funditus destruxit. Ideo Deus cum sine hærede mori permisit. Sed patre de captivitate liberato, multæ civitates imperiales adhæserunt contra filiū. Tunc *Wischarius* & *Rupertus* Francigenæ nobiles Barones de sanguine regali, bello vicerunt successive duos Imperatores Constantinopolitanos. Eo tempore S. *Rupertus* monachus ordinis S. Benedicti incepit ordinem *Cisterciensem*, quem post

xv. annos intravit S. Bernhardus. Anno Domini 1126, ordo *Pramonstratensis* incepit, auctore domino *Gotfrido* Comite de *Baren*, cooperante S. *Norperto* nepote S. *Bernhardi*, in monte ab angelo sibi pramonstrato. Idem *Norpertus* multis miraculis coruscans, à Papa postea sublimatus est in Archiepiscopum *Magdeburgensem*. Anno Domini 1127. *Henricus* Imperator obiit in *Spira* sepultus juxta sepulchrum patris, avi & aravi sui, in quorum Epitaphiis scriptus est versus iste:

Filius hic, pater hic, at avus jacet istic.

Iste *Henricus* quintus sine hærede obiit, & translatus fuit imperium tunc ad *Duces Suevorum*: quorum primus, scilicet *Conradus* III. fuit filius *Henrici*, quem tunc præcessit in regno, Papa favente, *Lotharius* Dux *Saxonie*.

LOTHARIUS quartus Dux *Saxonie* anno Domini 1127. regnavit annos x i. cum quo in lite electus fuit Dux *Sueviae* *Chunradus* nepos ex forore prædicti *Henrici*. Sed Papa favente *Lotharius* prævaluit, & cum *Chunrado* post graves disceptationes reconciliatus fuit. Fuit autem *Lotharius* princeps catholicus & fidelis *Ecclesie* advocatus. Hic filiam suam dedit in uxorem *Henrico* Duci *Bavariae*, qui cognomine vocabatur *Superbus*, habens fratrem juniorem virum bellicosum, qui vocabatur *Welfo*, de quo, ut post patet, ortum habuit in *Italia* & *Longobardia*, ut *Papæ* faventes, dicerentur *Welfi* & faventes imperio *Gybeling*. Anno Domini 1134. *Lotharius* *Cæsar* adhuc cum *Chunrado* nondum reconciliatus, *Sveviam* vastavit, & *Ulmam* obsedit. Eo tempore *Rugerus* & *Wilhelmus* frater suus duces *Normannie*, audientes discordiam inter *Lotharium* & *Chunradum*, intraverunt *Siciliam* manu potenti, & obtinuerunt eam. Veniens autem *Innocentius* III. cum copioso exercitu, volens *Ru-*

gerum

gerum de terra fugare. Sed occurrens *Rugerus* ipsum Papam cepit & honeste obtinuit. Unde Papa *Lothario* annuente se per ralem modum liberavit à captivitate, quod regnum *Siciliae*, quod imperio à longis temporibus incorruptum fuerat, sic ut regnum *Longobardiae*, in feudum perpetuum ipsi *Rugero* & suis hæredibus concessit. Unde Papa usq; nunc regnum *Siciliae* scribit in literis suis esse *S. Petri patrimonium speciale*, quod *Chunradus*, & sui successores *Romani reges* & *Cæsares*, nunquam ratum voluerunt habere.

CHUNRADUS tertius, Frater *Hermani Ducis Suevo-* vorum, anno Domini 1138. regnavit annos xv. sed ad imperium non ascendit. Huic per aliquot annos se opposuit Papa, impediens ne ad imperium ascenderet, ne manu potentis *Siciliam* recuperaret: unde stipendiavit Ducem *Bavariae Henricum Superbum*, generum *Lotharii Cæsaris* prædicti, & juniorem Ducem *Welfonem* fratrem *Henrici Superbi*, ut vexarent fortiter *Chunradum* regem in *Almania*, ne posset se ad partes *Italiae* & *Siciliae* aptare. *Henricus* ergo Dux, habens in sua potestate insignia regalia reservata, & à *Lothario* socio sibi commissa, noluit ea regi resignare. Cui Papa & *Rugerus* invasor *Siciliae* magnum exercitum *Italicorum*, *Gal-* lorum & *Siciliorum* ad pugnandum contra *Chunradum* miserunt. At *Fridericus* *Chunradi* filius se contra *Welfonem* juniorem Ducem ad bellandum præparavit, quia *Henricus Superbus* senex defectus pugnare non potuit. Congressi ergo à præliandum, *Fridericus* Dux *Sueviae* ex parte *Chunradi* patris sui, & è contrario *Welfo* ex parte *Henrici*, prope caenobium *Gruffheim* in provincia *Rhetiae*, victoriam gloriosam obtinuit *Fridericus*, multis interfectis de exercitu *Welfonis*: ipse vero *Welfo* vix cum paucis effugit. Qui secunda-

no se contra Fridericum ad præliandum prope *Wemspere* juxta villam, quæ dicitur *Elohosen* / præparavit, ubi *Welfe* interfectus fuit, & cum eo multi cum exercitu suo, paucis evadentibus per fugam. Clamor vero adhortationis ad resistendum & fortiter dimicandum in exercitu *Welfonis* fuit iste; *hie Welff*; unde Fridericus ad confusionem *Welfonis*, præcepit clamare in suo exercitu, *hie Gybeling*: quia in illa villa nutrix illum infantulum lactaverat. Quasi per hoc significare volens, quod non regali potentia patris sui, nec per ducatus *Syveviæ* præminentiam vellet *Welfonem* debellare, sed lacte nutricis suæ, i. e. potentia rusticali, sicut & fecit. Italici autem & Gallici & Longobardi, non intelligentes, quid esset *hie Welff* / & *hie Gybeling* fecerunt sibi exponi. Quibus declaratum fuit, quod *Papales* significarentur per *Welff* / & *Imperiales* per *Gybeling*: unde usque huc per totum orbem ab illo eventu adhærentes *Papæ* dicuntur *Welff* / & imperio adhærentes *Gybeling*. Post hæc *Chunradus* Rex abstulit ducatum *Bavaria* *Henrico Superbo*, & contulit *Ludovico* de *Schenrn* / liberæ conditionis militi: qui auxilio regis *Henricum* uxores & liberos fugavit. Eo tempore *Turci Iherusalem* & totam terram sanctam obtinuerunt; unde *Papa* compulsus *S. Bernhardum* Abbatem *Clarevallensem* pro reformanda pace inter sedem Apostolicam & Regem *Chunradum*, in legatione misit *Alamanniam*. Quæ reconciliatio in *Spira* facta est, & in *Francfurt* sigillis Principum roborata. Tunc rex *Chunradus* à *S. Bernardo* apud *Francfurt* cum multis principibus cruce signatus, & de *Lotharingia* *Flandria* & *Anglia* fortissimis pugnatoribus adunatis, *Iconium* venit, ubi *Ludovicus* rex *Franciæ* per *Hungariam* ad eum venit. Sed *Græci* calcem farinæ miscentes
magnum

magnum fecerunt exercitui detrimentum. Post multam vero stragem exercitus propter corruptum aërem & cibum, in die divisionis Apostolorum *Ierusalem* recuperantes tot infideles occiderunt, quod usque ad talos in sanguine occisorum ambulaverunt. Ordinato ergo in terra sancta rege *Wadelino*, qui in idiomate Gallico & Teutonico eruditus fuit, & inter discotdes, qui ad custodiendam terram sanctam relictis erant, pacem & concordiam frequenter fecerat, tandem reversi sunt *Chunradus* & *Ludovicus* reges in patriam suam prospere. Eo tempore ordo *Templariorum* & *Hospitaliorum S. Iohannis Baptista* incepit in *Ierusalem*.

FRIDERICUS primus, filius *Hermanni Ducis Siveviæ* anno Domini 1154. regnavit annos xxxvii. Hic fuit largus, strenuus, facundus & in omnibus gloriosus. Hunc *Adrianus* Papa quartus coronavit in Ecclesia S. Petri Romæ cum magna solemnitate: sed cum vellet reverti ad castra, Romani sequentem familiam apud portam S. Angeli hostiliter invaserunt, & usque ad imperatoris tentorium persequuntur. Sed Teutonici clamantes Romanos cadunt, captivant & repellunt. Anno Domini mclxii. *Fridericus* subvertit *Mediolanum*. Trium quoque magorum corpora apud S. Eustorium, ubi nunc est habitatio fratrum Prædicatorum, recondita, dedit *Reinoldo* Episcopo Colonienſi, quæ olim de Perside in Constantinopolim translata fuerunt, & inde à S. Eustorio *Mediolanum* vecta sunt. Tunc ortum habuit proverbium Longobardis confusibile: *Tene sic*. Cum enim Imperator in Italiam pergeret, reliquit in *Mediolano* Imperatricem, quam una pars civium, qui erant *Welfini*, cum domicellis suis super asinos sedere compellens, caudis asinorum pro frenis ipsis datis in manus, de civitate usque ad

CURIA

Cum expulerunt. Quod cum intellexisset Imperator, civitatem obsedit; quam obtentam ædificijs spoliatis, SS. reliquias ibi inventas inter principes & prælatos divisit: reos majestatis læsæ ante portam civitatis compulit sicum fugere de pascoribus asinorum, ad hoc ibidem locatorum. Ab hoc eventu ortum est illud proverbium: *Tene sic*. Tunc tres lune in coelo visæ sunt, & postmodum tres soles; per quæ significabatur gravis discordia Cardinalium in electione Papæ, & Principum in electione Regis, futuri Imperatoris. Mortuo igitur *Adriano* Papa, tres simul in discordia electi fuerunt, quorum unus potenter papatum obtinuit auxilio Imperatoris: Ideo *Alexander* unus ex illis in Franciam fugit. Quem persequens Imperator cum Dacis & Bohemis, regem Franciæ bello aggressus nihil perfecit. Schisma autem hoc XVIII. annis duravit. Tunc Teutonici qui in Tuscano per Imperatorem morabantur Romanos invaserunt, & ab hora nona usque ad vesperam tot occiderunt, ut Epitaphium eorum contineat: *Mille decem decies, & sex decies quoque seni*. Tandem Fridericus Imperator Alexandro Papæ reconciliatus, pro emenda transfretavit mare, & post multas victorias in parvo fluvio Armeniæ balneatus ad refrigerandum corpus, cunctis videntibus est submersus & in *Tyro* sepultus. Filius quoque ipsius nomine *Fridericus* Dux, Syveviæ in obsidione *Ptolemaidis*, & multi nobiles secum de Francia & Anglia horribili pestilentia perierunt. Tempore Friderici primi ducatus Bohemiæ fit Regnum, & Marchia orientalis, Ducatus.

HENRICUS sextus Friderici primi filius, anno Domini 1191. regnavit annos VIII. Hic vivente patre cum semel in *Erfordia* maneret, multi Comites & Barones ruptis

ptis trahibus in cloacam cadentes VIII. ex eis in luto submersis, ipse cum alijs evasit. Anno tertio *Henricus* contra Apuliam movens, exercitium perdidit fere totum. Ast secundo aggrediens Apuliam, totam obtinuit multosque captivos in Alamanniam duxit: Regem Epirotarum, & Tancretum Regis Siciliae filium, cum matre sua Margarera in exilium in Alamanniam destinavit. Anno Domini 1199. Henricus Caesar interiit veneno in Spira sepultus. Nunc in eligendo principes facti sunt discordes. Quidam enim ex eis elegerunt *Otonem* Ducem Saxoniae; cujus electionem *Innocentius III.* Papa approbavit, electionem vero *Philippi* ab altera parte electi ex causis rationabilibus improbavit. Hinc oritur schisma pro regno inter *Philippum* Ducem Siveviae, & *Otonem* Ducem de *Brunswic*. Anno 1200. Otto à legatis Papae in regem ungitur Aquisgrani. Anno Domini 1201. apud Coloniā *Philippus* frater *Henrici* defuncti processit contra *Otonem* quartum, partem ipsius *Otonis* multum debilitans, eumque bello durissimo superavit. Anno Domini MCCVIII. *Philippum* dolose occidit Palatinus de *Wittelsbach* apud quendam Praepositum majoris Ecclesiae *Herbipolensis* quiescentem in camera in *Babenberg*, quia filiam suam quam in uxorem sibi tradiderat, antequam adeptus fuerat regnum, repudiavit, volens alius uxorare. Et insuper praedictum Palatinum de lepra apud Regem Bohemiae infamarat, cujus filiam idem Palatinus ducere debuit in uxorem, quia viduus fuit. Quem tamen Palatinum amici *Philippi* statim occiderunt. Cui *Philippo* *Fridericus* filius fratris sui succedens, totam progeniem Palatini praedicti proscriptam fugat de Bavaria, qui undique vagantes usque ad mortem *FridERICI* tunc se mansuros receperunt citra *Westraviam* ultra *Rhenum*: Et vocantur usque hodie *die Wilden Graven*.

N

OTTO

OTTO quartus Dux de Brunswig anno Domini 1210. solus imperium adeptus regnavit annos 1x. Hunc Papa Innocentius coronavit, & ab eo iuramentum fidelitatis suscepit. Quod eodem die Otto infringens, Romipetas spoliavit. Ideo diem Papa eundem Ottonem usq; ad mortem excommunicavit, eique *Fridericum* filium Henrici Imperatoris adversarium suscitavit. Iste Otto villas *Essing* & *Rutling* civilibus libertatibus adornavit, quas postea *Fridericus* Imperator muris & fossis muniri constituit.

FRIDERICUS secundus, *Henrici sexti* filius, Rex Siciliae & Apuliae, haeres regni Jerusalem, Dominus Portus maris, Comes vel Princeps Provinciae, & Dux Sueviae, anno Domini 1220. contra *Ottonem quartum* electus regnavit annos xxxiii. Hic divitiis & gloria super omnes praedecessores suos abundans, abusus est eis in superbiam. Nam in infantia per Ecclesiam, tanquam per matrem educatus, non ut matrem fovit, sed ut odiosam novercam, quantum potuit, laniavit. Primo enim bonus fuit & leges optimas pro libertate Ecclesiae dedit, sed eam postea graviter afflixit.

Versus:

*Caesar Fridericus primo bonus, hinc iniquus
Annisterdenis regnat tribus associatis:
Post mille, duo CC, solo L. ruit ipse.*

Essing & *Rutling* muris cinxit, quae prius fuerant villa. Ideo convocato apud *Lugdunum* consilio Innocentius IV. Papa anno Domini MCCXLVIII. ipsum *Fridericum* imperiali dignitate & nomine spoliavit. Porro causa depositionis ipsius principales in praedicto exprimuntur, videlicet iste: *Perjurium, pacis & treugae frequens violatio, duorum Cardinalium captivatio, multorum Praelatorum submersio.* In-

super:

OTTO

super plures praelatos ab Ecclesiarum destituit regimine, cruces aureas, thuribula pretiosa, & alios pannos aurificatos, & sacros Ecclesiarum Thesaurus diripuit, clericos pro angariis afflixit. Qui non solum trahebantur ad iudicia secularia, sed etiam cogebantur subire duella, incarcerabantur, decollabantur, & in patibulis suspendebantur. Papales sententias se non curare asseruit. Nomen Machmet in templo Ierosolymis in sua praesentia venerari & proclamari permisit, & familiaritate detestabili Sarracenis conjunctus, ipsos in cotidianis obsequiis tenuit. Possessiones Romanæ Ecclesiæ, scilicet Marchiam Anthonitanam, Ducatum Spoletanum, Beneventum in Apulia, in Ravenna Archiepiscopatum, habentem xxiv Episcopos suffraganeos, diruit, & alias civitates. Præterea iniquitatem in excelsis locutus, ponens in caelo os suum. Dixit enim audiente Henrico Lantgravio Thuringiæ: *Tres seduxerunt totum mundum, Moses Iudæos, Jesus Christianos, & Machmet Sarracenos. Quamobrem si principes meis institutionibus assentirentur, ego multo meliorem modum vivendi & credendi cunctis nationibus ordinarem.* Propter hæc, & his similia, depositus Fridericus, cum *Parmam* obsidione cingeret, victus in Apuliam redijt & veneno extinctus, sepultus est in *Singia*, anno Domini M. cclii. in die S. Lucie virginis, tam occulte. Quod multi per annos xl. vadiabant eum vivere, & venturum in proximo manu forti. *Chunradus quintus*, filius *Friderici*, rex, brevi tempore supervixit, & cum patre in *Singia* sepultus. Quem *Chunradum* prope Franckfurt cum suo exercitu ignominiose fugat *Henricus* Lantgravius Thuringiæ, in odium ipsius & patris sui *Friderici* Imperatoris electus, in die S. *Osvaldi* eum superat. Iste *Chunradus* semel in Ratispona ad S.

Emeranum cum sex armigeris cum custodientibus dormiebat. Superveniens autem in noctis crepusculo vasallus Episcopi, dictus de *Hohensels* / occulte voluit regem occidere, cum his, qui in camera cum ipso erant. Hoc intelligens quidam fidelis regis *Fridericus de Ebschaim* / præcurrens, ut rex se velociter absconderet, persuasit. Ipse vero se sponte ad lectum regis, & occisus est cum sex armigeris, sicque mortem evasit rex, & in crastino populo universo vivus est cum gaudio demonstratus, quia cives metuebant eis imputari infidiosam deperditionem. Non ponitur in numero Imperatorum propter adhesionem patris in crimine detestabili.

Nec consensu Principum Electorum, nec Papæ est electus, sed seipsum potenter gerebat parvo tempore pro rege.

III. FORLIN.